

pútnický list

ISSN 2644 - 4526

07 / 2020

aktuality a zaujímavosti pútnického turizmu na Slovensku

V jubilejnom roku do Klokočova

Najvýznamnejším pútnickým miestom gréckokatolíkov nielen na Zemplíne, ale aj v celej Košickej eparchii je **Klokočov**, ktorý sa nachádza na severnom brehu Zemplínskej Širavy, neďaleko Michaloviec. V 17.st. to bola malá chudobná dedinka, kde žilo asi 150 obyvateľov. Patrili k nej filiálne obce Kaluža a Kusín. Obec bola vo vlastníctve zemepánov Stárayovcov, Semerija, Draveckého a Nického. Dominantou obce je **chrám Zosnutia presvätej Bohorodičky** z r.1835. Je to

jednoduchá klasicistická stavba so segmentovým ukončením presbytéria a vežou so zvonovitou helmicou. Interiér je zaklenutý pruskou klenbou. Fasády chrámu majú náročné skosenia, sú členené segmentovo ukončenými oknami so šambránami. Chrám prešiel obnovou v r.1945. V jeho interiéri sa nachádza neobarokový baldachýnový oltár a ikonostas z r.1898. Bočný oltár s maľbami od P. Bogdánskeho je z r.1880. Tento chrám opatruje aj výnimočnú ikonu Božej Matky, ktorej miestni obyvatelia, ale i pútnici z blízka, či ďaleka preukazujú výnimočnú úctu. Je to kópia zázračnej ikony Panny Márie. Pôvodná ikona bola napísaná neznámym ikonopiscem na dreve. Na zadnej strane kópie zázračnej ikony je uvedený text, ktorý v stručnosti informuje o udalostiach súvisiacich so zázrakom slzenia. Celé 17.st. bolo totiž poznačené bojmi medzi maďarskými kalvínskymi magnátmi a katolíckym habsburským vojskom. Obe strany sa vzájomne ničili a nešetřili ani chrámy a kláštory, ktoré viackrát v priebehu tohto obdobia horeli. V nich zhoreli aj mnohé cennosti a dokumenty. Takto to mohlo byť aj s klokočovským chrámom, ku ktorému sa v r. 1670 blížilo maďarské kalvínske vojsko. Keď bolo rabujúce vojsko blízko,

Presväta Bohorodička plakala...

tvár Bohorodičky na ikonostase sa zatemnila a začala slziť. Nezvyčajné slzenie ikony v Klokočove bolo prvým zo série „zázračných slzení“. V r.1696 plakala ikona v Pócsi, v r.1699 ikona v Mikole v Sedmohradsku, v r.1717 ikona v Sájopálfalva a nakoniec, v r.1852 ikona v Lutine. V osudný deň v r.1670 sa v drevenom chráme so strachom zišli ľudia. Pravdepodobne bola nedeľa, alebo sviatok, pretože v chráme bolo veľa ľudí. Zišli sa tu, lebo počuli o slzení ikony Bohorodičky na ikonostase pri cárskych dverách, ktoré trvalo niekoľko dní. Ľudia v chráme ani nespozorovali, že do dediny vošlo maďarské kalvínske vojsko. Spamätali sa až vtedy, keď vojsko s krikom vbehlo do chrámu a začalo nožmi a bajonetmi rezať ikony. Keď zastali pred ikonou Bohorodičky, v očiach Bohorodičky uvideli slzy. Jeden z vojakov zdvihol bajonet, aby prebodol ikonu a vtedy ľudia videli, že z očí ikony cícerkami tiekli slzy.

Nevie sa už presne, či vojak, vyľakaný, odstúpil od ikony, či ľudia prítomní v chráme mu zastali cestu k ikone, ktorú vytrhli z ikonostasu a utiekli s ňou do lesa. Pravdepodobne sa stalo to druhé, pretože vojaci podpálili chrám, ktorý zhorel. Ikona však bola zachránená, aby potomkom odkázala slávu tohto zázraku. Zachránenú ikonu previezli do Prešova a umiestnili v mestskej klenotnici. Tu sa začala jej dobrodružná púť. Správa o zázračnom slzení vyvolala isto veľký rozruch. Nie je celkom jasné ako, ale po krátkom čase, sa zázračná ikona ocitla v rukách grófy Žofie Báthoryovej, majiteľky mukačevského zámku, ktorá po smrti svojho manžela Juraja II. Rákocziho, zanechala kalvínsku vieru a stala sa katolíčkou. Grófkou umiestnila zázračnú ikonu v kaplnke mukačevského zámku. V tom čase bolo jej majetkom aj mukačevské biskupstvo. Zázračnú ikonu mali na zámku vo veľkej úcte. Grófkou Žofia ju ozdobila množstvom drahokamov, rubínov, smaragdov, diamantov a neobyčajne drahými látkami. Po smrti kňaznej klokočovská ikona ostala v zámočkej kaplnke mukačevského zámku aj keď sa majiteľom zámku stal jej syn František I. Rákoci, ktorý však skoro zomrel. Vdova po ňom Ilona Zrinyi sa vydala za Imricha Tököliho, ktorý začal povstanie proti Habsburgovcom a po likvidácii povstania utiekol do Turecka. Jeho manželka, Ilona Zrinyi, v r.1688 odišla z Mukačeva do Viedne a r.1692 odišla za svojím manželom do Turecka. Medzi svojimi drahocennosťami odniesla aj klokočovskú ikonu. Čoskoro však aj ona zomrela. Jej syn z prvého manželstva, známy František II. Rákoci (jeho ostatky sú pochované v krypte Dómu sv. Alžbety v Košiciach), začal nové povstanie proti Habsburgovcom. On priniesol klokočovskú ikonu v r.1705 z Turecka opäť do kaplnky mukačevského zámku. Po likvidácii povstania a obsadení mukačevského zámku cisárskym vojskom, v r.1711, bola klokočovská ikona odnesená ako vojnová korisť do cisárskej kaplnky vo Viedni. Proti preneseniu protestovalo mesto Prešov, ktoré si, pravdepodobne pod vplyvom prešovských biskupov, nárokovalo vrátenie zázračnej ikony. Kráľovná Mária Terézia, veľký dobrodinka východného obradu, prikázala zhotoviť kópiu klokočovskej ikony. Kópiu ikony namaľoval maliar F. G.Kramer. Túto kópiu Jozef II., syn Márie Terézie, poslal do Prešova. Originál zázračnej ikony však ostal vo Viedni na cisárskom dvore. Odnesením kópie ikony do Prešova boli poverení významní úradníci cisárskeho dvora: michalovský gróf Ján Filip Staray a cisársky komorník Ján Neuhold v r.1789. Tak mal Prešov po 119 rokoch znovu ikonu Prečistej Bohorodičky, aspoň v kópii. Ako historická pamiatka visela na stene v expozičnej sieni magistrátu. Odtiaľ si ju vyžiadal prešovský biskup Ján Válay, ktorý ju vložil do zlatého rámu a po požehnaní 12. 8. 1907 umiestnil v biskupskej kaplnke. Po zakázaní gréckokatolíckej cirkvi v r.1950 sa rezidencia dostala do rúk Pravoslávnej cirkvi aj s ikonou. V rámci reštitúcií pri odovzdávaní biskupskej rezidencie späť gréckokatolíckej

Tisíce pútnikov prichádzajú každoročne vzdať úctu Klokočovskej Panne Márii na Uspenský odpust (15. augusta - sviatok Nanebovzatia Panny Márie).

cirkvi sa však prvá kópia ikony nevrátila. Preto sa v súčasnosti v Klokočove nachádza druhá kópia, ktorú pre Klokočov namaľoval z prešovskej kópie významný maliar ikon Ignác Roškovič. V r.1948 bola pomocným biskupom bl. Vasilom Hopkom za veľkej účasti veriacich korunovaná zlatými korunami. Úcta k Prečistej Bohorodičke a udalosti o zázračnej ikone a jej slzení sa v povedomí ľudu šírili aj piesňami. V obci Kamienka (okr. Stará Ľubovňa) sa našiel rukopisný zborník duchovných piesní a veršov z r.1724. Medzi nimi je i „Pisň o obrazi klokočovskom“, ktorá je historickou výpovednou hodnotou a cenným svedectvom. Okrem tradičných odpustových slávností sa v Klokočove pravidelne konajú aj slávenia fatimských sobôt.

Rok 2020 sa v košickej gréckokatolíckej eparchii slávi ako **Jubilejný rok Klokočovskej ikony**, pretože od jej zázračného slzenia uplynie 350 rokov. V rámci osláv organizuje košická eparchia celý rad podujatí, o ktorých sa možno bližšie dozvedieť na špeciálnej stránke: www.klokocov2020.grkatke.sk. Pri tejto príležitosti bola na Fatimskú sobotu 4. januára 2020 otvorená v areáli pútnického miesta Klokočov jubilejná brána. V rámci jubilea, ktoré vyvrcholí v auguste 2020, putuje kópia Klokočovskej ikony od 1. 10. 2018 po jednotlivých gréckokatolíckych farnostiach Košickej eparchie. Na samotnú odpustovú slávnosť sa Klokočov starostlivo pripravuje. Počas fatimskej soboty 7. marca t.r. posvätil apoštolský administrátor Gréckokatolíckej eparchie v Košiciach arcibiskup Cyril Vasil' **základný kameň budúceho pútnického centra**. To by malo vzniknúť prestavbou cirkevnej školy a malo by vytvoriť adekvátne zázemie pre prijímanie pútnikov. Centrum by okrem polyfunkčnej auly, informačného centra a sociálneho zázemia malo slúžiť aj ako ubytovacie zariadenie pre tých, ktorí by chceli na brehoch Zemplínskej šíravy absolvovať duchovné cvičenia, prípadne iným spôsobom podporiť rozvoj náboženského turizmu pod Vihorlatom. Pripravovaná púť gréckokatolíckych veriacich so zázračnou ikonou do Ríma, ktorá mala byť vyvrcholením jubilejného roka, bola z dôvodu pandémie koronavírusu presunutá na rok 2021.

zdroje: www.klokocovgrkat.sk, www.klokocov2020.grkatke.sk, www.terraincognita.sk, www.sirava.sk,
www.dolnyzemplin.korzar.sme.sk

*info o pútnických miestach a asociácii
nájdete na: www.putnickemiesta.sk*

STAŇTE SA PRAVIDELNÝMI ODBERATEĽMI PÚTNICKÉHO LISTU

Ak máte záujem dostávať Pútnický list do Vašej e-mailovej pošty, prosíme Vás, napíšte nám na adresu: prekopova@gmail.com. Zaradíme Vás **do adresára čitateľov Pútnického listu**.

Vydávanie Pútnického listu môžete podporiť dobrovoľným príspevkom na č.ú:

SK18 7500 0000 0040 1664 7114, do správy pre prijímateľa uveďte: **PÚTNICKÝ LIST**

Ď A K U J E M E !

PO CIRKEVNEJ MAPE SLOVENSKA

Košická eparchia teritoriálne zodpovedá územia Košického kraja a má rozlohu 6 753 km². Vznikla z vôle pápeža Benedikta XVI., ktorý apoštolskou konštitúciou Qui successimus z 30. januára 2008 uskutočnil nové hierarchické usporiadanie Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku. Pápež rozhodol, že Košický exarchát, ktorý vznikol v r. 1997 na základe buly pápeža sv. Jána Pavla II. - Ecclesiales communitates, pozdvihne na stupeň samostatnej eparchie. Osobitným dekrétom sa jej prvým eparchom stal **vladyka Milan Chatur, CSsR**, ktorý dovtedy

vladyka Cyril Vasil', vladyka Milan Chatur

pôsoobil ako apoštolský exarcha v Košiciach a predtým bol pomocným biskupom v Prešove. V Konferencii biskupov Slovenska je vladyka Milan Chatur predsedom Rady pre rodinu a Rady pre inštitúty zasväteného života a spoločnosti apoštolského života. Jeho biskupským heslom sú Kristove slová z Kalvárie: „*Hľa, tvoja matka.*“ Biskup otvorene komunikuje aj na internete, prostredníctvom svojho osobného konta – *Vladyka Milan odpovedá*. Začiatkom tohto roku pápež František zriadil v Košickej eparchii aj post apoštolského administrátora sede plena pre katolíkov byzantského obradu a na tento úrad vymenoval arcibiskupa **Vladyku Cyrila Vasil'a, SJ**. Funkcia apoštolského administrátora sede plena v podstate predstavuje funkciu správcu

eparchie. Vladyka Milan Chatur zastáva pozíciu košického eparchu a arcibiskup Cyril Vasil' je správcom eparchie. Biskupské heslo vladyku Cyrila znie: „*Parati semper!*“ (preklad: *Stále pripravení!*). Aj on má na FB zriadené konto, prostredníctvom, ktorého komunikuje s verejnosťou. Nájdete ho ako: *Vladyka Cyril Vasil'*. **Patrónmi eparchie sú solúnski bratia sv. Cyril a Metod**. Katedrálom a pútnickým chrámom eparchie je **Chrám Narodenia presvätej Bohorodičky v Košiciach**, ktorý bol postavený za hradbami mesta v r.1882 – 1898 v neorománskom slohu podľa projektu Viliama Kolatseka a staviteľa Ľudovíta Schmidta. Je to jednoloďová stavba s polygonálnym uzáverom presbytéria a dvojicou veží. Priestory lode sú zaklenuté troma klenbami. Nástenné maľby sú dielom Jozefa Királya. Neskôr boli premalované Štefanom Hegedúšom. V r.1910 previedol Rudolf Orosz výmalbu celého interiéru. Stropná maľba pozostáva z troch medailónov umiestnených na strednej osi klenby pozdĺž lode. Tvorí ich Krst Krista v Jordáne, Zmŕtvychvstanie Pána a Zoslanie Svätého Ducha. Kompozične sú doplnené bohato geometricky zdobenými pásmi, ktoré lemujú medailónky. Autorom prístenných stĺpov je košický sochár a rezbár Andrej Bacsó. Balustrády s ozdobami na chóre vytvoril taliansky majster Domenico Riero. Za najstaršiu zachovalú maľbu sa považuje Panna Mária s Ježišom nad centrálnym oknom chrámu. Ikonostas bol dokončený v r. 1902 košickým sochárom Jurajom Urrom a aj kazateľnica pochádza zo začiatku 20. st. V rámci eparchiálneho úradu pracuje Gréckokatolícky exarchátny súd a tiež Katecheticko-pastoračné centrum sv. prvomučeníka a archidiakona Štefana. Zaujímavým pastoračným projektom Košickej eparchie je *Linka Valentín*, ktorá sa venuje službe duchovnej pomoci kresťanom s homosexuálnymi sklonmi a všetkým tým, ktorí prežívajú problém identity s vlastným pohlavím. Jej pastoračná činnosť vychádza z ducha evanjelia, a je preto zameraná na podanie pomocnej ruky tým, ktorí prežívajú homosexualitu, ale aj túžia po živote v súlade s Božím slovom. Pomáha im vyrovnať sa s týmito pocitmi vo vlastnom svedomí a vo vzťahu k Bohu. Služba spočíva v individuálnych stretnutiach, osobných rozhovoroch, ako aj v komunikácii formou listov a e-mailovej pošty. Pomáha odpovedať na otázky, riešiť zranenia a zápas. Organizuje pravidelné duchovné stretnutia, prednášky a duchovné obnovy.

Katedrála, pútnický chrám

Pútnické miesta Košickej Eparchie: Klokočov, Košice, Michalovce, Sečovce, Slovinky a Veľké Kapušany.

zdroje: www.grkatke.sk, www.kestare mesto.grkatke.sk

LEŤME K VÝŠINÁM

Svätý rok Loretánskeho jubilea, ktorý potrvá do 10. decembra 2020, je pre nás inšpiráciou, aby sme v tomto roku putovali do kostolov a kaplniek spojených s úctou k Loretskej Matke.

Loretánska kaplnka pri Čiernom kláštore v Malackách

V putovaní po Loretánskych kaplnkách sme chceli predstaviť aj Loretu z Košickej eparchie. Zistili sme, že kedysi bola vo františkánskom kostole v Humennom, ale bohužiaľ dnes už neexistuje. Vydáme sa teda iným smerom, a to do Malaciek, mestečka na Záhorí, ktoré tiež kedysi žilo významným pútnickým životom. V čase letných prázdnin, začiatkom augusta, oživali Malacky veľkou púťou, ktorá sa konala v spoločenstve bratov františkánov pri slávnosti Porziunkuly, spojenej s možnosťou získať úplné odpustky. Dnes sa už táto púť v Malackách nekoná (pozn. bratia františkáni v súčasnosti pozývajú na slávnosť Porziunkuly do kláštora v Nových Zámkoch), neprežila, podobne ako Loreta v Humennom, ale to nám nebráni pripomenúť si (nielen) jej históriu. Na Záhorí pôsobili františkáni od polovice 17.st. Do tohto malebného kraja ich pozval majiteľ malackého panstva Pavol IV. Pálffy. Po svojom príchode do Malaciek, františkáni šíрили vzdelanosť a pomohli zabezpečiť rekatolizáciu vtedy prevažne evanjelického panstva. Na okraji mestečka, na mieste starého loveckého kaštieľa, postavili v r. 1653 trojkrídlový kláštor, ktorý pre jeho tmavosivú farbu nazývali *Čierny kláštor*. Pôsobilo tu mnoho františkánskych osobností – hudobníkov, literátov, výtvarníkov, vedcov, napr. Benignus Smrtník, Metod Gazdík, Eugen Kósa, Celestín Lepáček, Rudolf Dilong, Svetoslav Veigl, Teodor Tekel a iní. Kláštor mal aj vlastnú školu a vznikla v ňom aj rozsiahla zbierka kníh so vzácnymi latinskými prvotlačami z 15. st. Gymnázium, ktoré tu pôsobilo v prvej polovici 20. st., patrilo medzi najvýznamnejšie školy v Československu. Ku kláštornému komplexu pristavili františkáni aj kostol, ktorý zasvätili Nepoškvrnenému Počatiu Panny Márie. Malacký kláštor existoval takmer 300 rokov. Patril medzi najväčšie a najvýznamnejšie na slovenskom území, avšak v apríli 1950 bol zlikvidovaný príslušníkmi komunistickej moci. V tomto roku si pripomínáme 70te výročie násilnej likvidácie mužských a ženských reholí na území Československa. Františkáni sa do Malaciek nevrátili.

Pútnické Malacky sú dnes najznámejšie svojou kaplnkou Svätých schodov. Bola postavená pravdepodobne spolu s chrámom na príkaz Pavla IV. Pálffyho. Chrám tvorí baroková chrámová loď s bočnými kaplnkami, zakončená vpredu svätyňou. Interiéru kostola dominuje barokový hlavný oltár Nepoškvrneného Počatia Panny Márie zo začiatku 18. st. V chrámovej lodi sa nachádzajú ďalšie tri oltáre. Pod chrámovou loďou a kaplnkami na ľavej strane sú po celej dĺžke kostola rozsiahle podzemné pohrebiská – krypty. Sú v nich pochované štyri desiatky významných členov pálfyovského rodu, františkáni a bohatší obyvatelia mesta a okolia. Súčasťou unikátneho pohrebiska je aj pálfyovská pohrebná kaplnka, ktorá bola do polovice 19. st. bočnou kaplnkou svätej Anny. **Loretánska kaplnka** (vid' foto») sa nachádza na ľavej strane pri vchode do kostola. Je to vysoká kaplnka so strohým interiérom a stenami, pripomínajúcimi steny domčeka Panny Márie v talianskom Lorete. Kaplnke dominuje baroková plastika Panny Márie z r.1725. Naľavo od nej je busta sv. Anny a napravo sv. Jozefa. Fresky na stenách predstavujú výjavy zo života Panny Márie. (pokračovanie na str.7)

O úcte k sv. Cyrilovi a Metodovi v Sečovciach

Mesto Sečovce, brána Zemplína, leží na úpäti Dargovských hôr v západnej časti Východoslovenskej nížiny, na ceste medzi Košicami a Michalovcami v okrese Trebišov. Pre gréckokatolíckych veriacich je mesto a jeho chrám významným pútnickým miestom (oficiálne vyhlásené listom exarchu z 5.7.1997) zasväteným úcte k sv. Cyrilovi a Metodovi, patrónom Košickej eparchie. Každoročne sem na sviatok solúnskych bratov – 5. júla – prichádzajú pútnici z blízkeho i širokého okolia na odpustovú slávnosť, ktorá sa začína v predvečer sviatku akadémiou k solúnskym bratom, akatistom k sv. Cyrilovi a Metodovi a večernou sv. liturgiou. Vyvrcholením odpustovej slávnosti je archijerejská sv. liturgia v deň slávnosti, pri ktorej koncelebrujú kňazi z celej eparchie.

Prvá písomná zmienka o existencii Sečovciac pochádza z listiny z r.1256. V r.1356 sídlo patrilo zvolenskému županovi Gálovi Szécsimu, podľa ktorého dostalo aj pomenovanie. Z historických dokumentov je zrejmé, že v meste a jeho okolí žila početná skupina gréckokatolíckych veriacich, ktorí nemali pôvodne vlastný chrám a ani vlastnú farnosť. Až do r.1753 patrili do farnosti Trnávka. O založenie farnosti sa najviac pričínili mukačevský biskup Michal Olšavský. Pôvodný chrám bol postavený v r.1756 a bol zasvätený Nanebovstúpeniu Pána. V r.1885 sa spomína ďalší chrám, ktorý bol v 2. sv. vojne zbúraný, a tak sečovskí veriaci zostali po prechode frontových udalostí opäť bez chrámu. Bohoslužby slúžili vo farskej budove. O stavbe nového kostola začali veriaci uvažovať už v r. 1955, no základný kameň dnešného **chrámu sv. Cyrila a Metoda** bol položený až v r. 1969 – v jubilejnom roku 1100. výročia úmrtia sv. Cyrila. Základný kameň posvätil dňa 3. augusta 1969 Mons. Ján Hirka. Stavba trvala 6 rokov. O výstavbu kostola sa zaslúžil vdp. Pavel Tirpák. Keď už bol chrám takmer hotový, sečovskí veriaci museli časť veže zbúrať, lebo nebola po vôli vtedajšiemu totalitnému režimu. Dodnes na veži chýba kovová konštrukcia s krížom, ktorú museli v r.1976 odstrániť. Chrám je postavený v modernom štýle a charakteristickým znakom je jeho stupňovitosť. Stavba je rozdelená na tri časti, postupne sa znižujúce od východu na západ. Na východe je polkruhovitá svätyňa prepojená s najvyššou časťou chrámu sklenenou vitrážou s mozaikou. Projekt stavby chrámu bol prevzatý zo zahraničia, a preto neobsahoval „klasický ikonostas“ typický pre gréckokatolícke chrámy. Projektant arch. Hájek z Českej republiky navrhol ikonostas znázornený vo forme mozaiky na sklenenej vitráži chrámu. Jednotlivé stupne stavby sú zasklenené, aby bol chrám dostatočne presvetlený.

Chrám sv. Cyrila a Metoda v Sečovciach

pohľady do interiéru chrámu

Zaujímavým prvkom je tiež veža s kruhovým pôdorysom a tromi radmi obdĺžnikovými okien, ktoré sú otvorené, aby lepšie vyznieval hlas zvonov. V chrámovej veži sú umiestnené tri elektricky ovládané zvony - sv. Ján Krstiteľ, sv. Mikuláš a sv. Peter a Pavol. Vstupné priečelie je charakterizované širokými vchodovými dvermi a maľbou, na ktorej sú sv. Cyril a Metod, Panna Mária s anjelmi a nápis: „Presvätá Bohorodička zachráň nás.“ Interiér chrámu je riešený v modernom duchu. Moderná architektúra sa tu snúbi s východnými prvkami. Vo svätyni sa nachádza oltár – prestol. Pôvodný oltár bol zmenený po čase tak, aby vyhovoval novým liturgickým úpravám. Na oltári je umiestnený svätostánok a podľa tradície Východu aj sedemramenný svietnik. Naľavo od oltára je umiestnený žertveník, na ktorom sa pripravujú dary na sv. liturgiu. A napravo od oltára je vchod do sakristie. Za oltárom sa nachádza sidališče - miesto pre biskupa, kňaza a diakona. Po zriadení Košického apoštolského exarchátu, postavili gréckokatolícki veriaci v rámci liturgických úprav v r.1998 ikonostas. Pri tejto príležitosti bola vymaľovaná svätyňa a časti stien pred ikonostasom. Autorom jedinečných nástenných malieb v byzantskom štýle je Rastislav Bujna. V strede ikonostasu sa nachádzajú cárske alebo kráľovské dvere. Na pravej a ľavej strane cárskych dverí sú diakonské dvere. Po pravej strane svätých dverí je ikona Krista – Učiteľa s knihou evanjelia a ikona sv. Cyrila, po ľavej strane je ikona Bohorodičky s Ježišom na rukách a ikona sv. Metoda. Ďalší rad je vytvorený z 12 ikon sviatkov Pána a Bohorodičky. Nad svätými dverami uprostred sviatkov je ikona Poslednej večere. Na vrchole ikonostasu je kríž s Ukrižovaným a pod krížom stojí Bohorodička so sv. apoštolom

Jánom. Na pamiatku svätých solúnskych bratov je v Sečovciach pomenované aj námestie v centre mesta. Jeho dominantou je *súsošie oboch svätcov v nadživotnej veľkosti*. Nachádza sa približne v rovnakej vzdialenosti od rímskokatolíckeho i gréckokatolíckeho kostola. Figurálna časť súsošia je odlíata z bronzu a mohutný okrúhly podstavec je obložený spišským travertínom. Spoločne dosahujú výšku viac ako 3,5m. Figurálna časť súsošia je poňatá veľmi netradične. Postavy bratov stoja chrbtom k sebe. Sú zahalené v kňazskom cestovateľskom habite. **Sv. Cyril je stvárnený v žehnajúcom geste a sv. Metod s knihou na hrudi.** Takýto postoj svätcov, keď sa obracajú akoby na všetky strany a na všetkých, symbolicky vyjadruje ideovú jednotu kresťanského sveta a jeho kultúry, najmä v prostredí mesta, kde sa stretávajú kresťania rímskokatolíckeho a gréckokatolíckeho rítu. Autorom výtvarného riešenia súsošia je sochár Jaroslav Drotár. Architektonické riešenie celého komplexu námestia, vrátane sochy vytvoril Ján Karandyšovský. Súsošie odhalili v r. 2002.

zdroje: www.secovce.sk, www.secovce.fara.sk, [FB farnosť Sečovce](https://www.facebook.com/farnostsecovce), www.sk.wikipedia.org, www.wikiwand.com

(dokončenie zo str.5)

V krypte pod Loretánskou kaplnkou v Malackách boli istý čas uložené aj **dve srdcia Pálffyovcov**. Srdce zakladateľa kláštora Pavla Pálffyho a taktiež jeho syna Jána Antona Pálffyho. Niekoľko záznamov o srdciach sa nachádza v kronike malackého františkánskeho kláštora, známej ako Historia domus. Pri r.1730 je uvedené, že srdcia sú uložené v dvoch skrinkách, ktoré boli zaobstarané v r.1713. Srdce Pavla Pálffyho sa nezachovalo, ale srdce jeho syna Jána sa uchováva dodnes. V r.1945, v obavách pred blížiacim sa frontom, robili malackí františkáni viaceré bezpečnostné opatrenia. Pri tej príležitosti preniesli aj srdce Jána Antona z podzemnej časti krýpt do vedľajšej kostolnej kaplnky sv. Anny (Pálfiavskej kaplnky). Po desaťročiach bola schránka so srdcom otvorená a srdce po odbornom ošetrení patológom uložené do novej striebornej schránky v tvare srdca. Po zatavení v ďalšej sklenej schránke je dnes srdce Jána Antona Pálffyho uložené na farskom úrade a verejnosti sa prezentuje iba výnimočne.

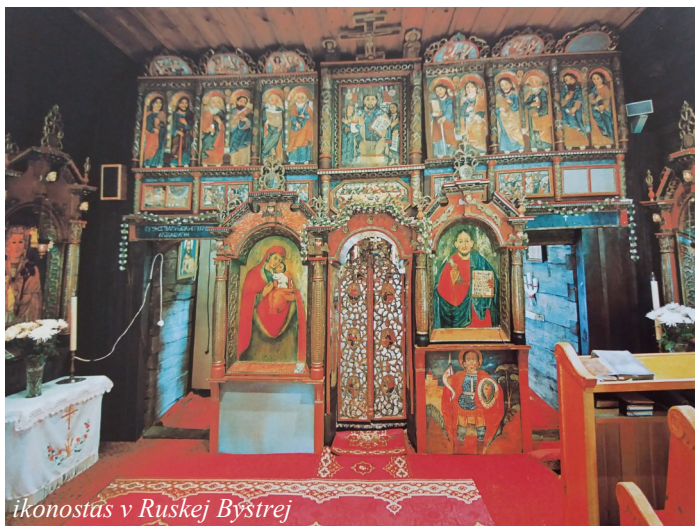
zdroje: *Pálfiavske srdcia v Malackách*, www.dejinyzahoria.sk, www.sk.wikipedia.org, www.malackepohlady.sk, www.zahorie.virtualne.sk

V nádhernom prostredí podvihorlatských lesov, v Sobraneckom okrese, cca 100 kilometrov od Košíc leží dedinka Ruská Bystrá, kde sa nachádza najvýchodnejší zástupca spomedzi všetkých slovenských drevených kostolíkov zapísaných na Zozname svetového dedičstva UNESCO – gréckokatolícky **Chrám Prenesenia ostatkov sv. Mikuláša**. Zasvätenie chrámu súvisí s dôležitou udalosťou prenesenia ostatkov svätca v r. 1089 z Myry do talianskeho mesta Bari, kde boli uložené v tamojšom chráme. Spomienka sa v gréckokatolíckej cirkvi slávi 9. mája. Tento deň je nielen chrámovým sviatkom, ale i dňom obce. Svätý Mikuláš patrí v celej východnej cirkvi k svätcom, ktorí sa tešia oddávna veľkej obľube a osobitnej úcte. Svedčí o tom aj skutočnosť, že jeho ikona býva umiestnená spravidla na každom ikonostase, a to v hlavnom rade, úplne vľavo (vedľa severných diakonských dverí). Na týchto ikonách bývajú často

Chrám Prenesenia ostatkov sv. Mikuláša

zobrazené aj udalosti z jeho života. Drevený chrám v Ruskej Bystrej bol postavený v r.1730. Týči sa na vyvýšenine uprostred obce a farebne vyniká na zelenom pozadí okolitých mohutných stromov. Trojpriestorová stavba na kamennom základe má pôdorys za sebou radených štvorcov a pozostáva z malej svätyne, lode a veže. Samotný zrub nie je opláštený, ale chráni ho prečnievajúca šindľová strecha. Je zhotovený z ručne tesaných drevených trámov. Ihličnaté trámy sú na koncoch spojené tesárskym čapovaním a zadlabaním bez použitia kovových klinec. Klinec sa podľa legendy nemohli pri stavbe chrámu používať preto, lebo pripomínali ukrižovanie Ježiša Krista. Zovňajšok chrámu pôsobí skromne. Jediným výraznejším dekoratívnym prvkom je zakončenie zvonovej veže, ktoré má však ďaleko od ozdobnosti typickej pre iné gréckokatolícke drevené cerkvi v karpatskom regióne. Vstup do objektu kryje široký presah strešnej roviny vytvárajúci náznak otvorenej ochodze. Drevené stĺpiky, ktoré tu podopierajú strešnú konštrukciu, zdobí po celej ploche vyrezávaný lineárny dekór. Interiéru dominuje *päťradový barokový ikonostas*. Drevenú vyrezávanú architektúru ikonostasu zdobí polychrómia a stĺpiky s plastickým motívom ovíjajúceho sa viniča. Ikonostas je srdcom každého chrámu východného obradu a tvorí architektonicko-sakrálny predel medzi svätyňou (priestorom pre Boha) a loďou (priestorom pre veriacich). Ikonostas v Ruskej Bystrej bol pôvodne asi v širšom a vyššom objekte a tu je sekundárne inštalovaný. Vzhľadom na malé rozmery objektu, presahuje netradične aj na bočné steny a, dokonca, i na strop chrámu. V prvom, hlavnom rade ikonostasu sú ikony zobrazujúce Bohorodičku Hodegetriu, Krista Učiteľa, sv. Mikuláša a sv. Paraskievu. Druhý rad sviatkov má uprostred ikonu Poslednej večere. V treťom, apoštolskom rade, je v strede hlavná ikona Krista a vedľa neho ikony Bohorodičky a Jána Krstiteľa. Ikonostas nad radom starozákonných prorokov ukončuje kalvária, ktorá je nezvyčajne na strope. Cárské dvere (17.st.) sú zdobené výjavmi Zvestovania a štyroch evanjelistov. V strede presbytéria stojí bohato vyrezávaný a polychrómovaný prestol s centrálnym motívom ukrižovania. Vedľa neho je malý žertveník s ikonou Piety. Vo svätyni sa nachádza aj vzácna ikona Ukrižovania.

ikonostas v Ruskej Bystrej

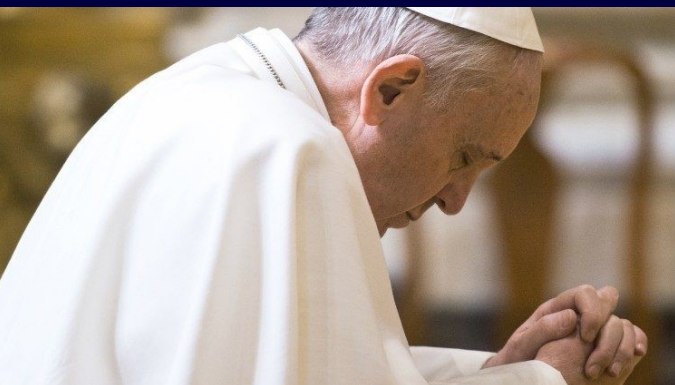
V r. 2008 bol chrám v Ruskej Bystrej spolu s ďalšími ôsmymi drevenými pamiatkami pod názvom: „Drevené chrámy slovenskej časti Karpatského oblúka“ zapísaný do Zoznamu svetového dedičstva UNESCO.

Od r. 2014 sa tu nachádza aj relikvia - tzv. **myro sv. Mikuláša**. Je to tekutina, ktorá vytekla z ostatkov svätca. Pochádza z baziliky v talianskom meste Bari, kde je uložené jeho telo. Vzácnu relikviu do Ruskej Bystrej priniesol Lorenzo Lorusso, prior dominikánskej komunity, ktorá spravuje pápežskú baziliku v Bari. Pri príležitosti chrámového sviatku v máji 2019 sa v Ruskej Bystrej konala **slávnosť Košickej eparchie, ktorá bola spojená s púťou mladých a rodín Košickej eparchie**. Úcta k veľkému svätcovi privádza do chrámu stále viac pútnikov. Nájdú tu jedinečné miesto pokoja, kde sa v tieni útneho kostolíka, obklopení majestátnou prírodou môžu oddať rozjímaniu o zmysle života. Ruskou Bystrou prechádza aj **cyklistický chodník Ikon** začínajúci v susedných Inovciach, vedúci až do Novej Sedlice. Zdatní turisti môžu od kostola v Ruskej Bystrej pokračovať na západ k ďalšej lokalite svetového dedičstva - **Vihorlatskému pralesu**.

zdroje: www.unescodosah.sk, www.drevenechramy.sk, www.vyhne.sk, Časopis Slovo č. 21/2000, Miloš Dudáš, Alexander Jiroušek: *Drevené kostoly, chrámy, zvonice na Slovensku*, Vydavateľstvo JES SK, s.r.o. Košice, 2013

na cestách i doma zjednotení v apoštoláte modlitby

Svetová sieť modlitby Svätého Otca známa ako „Apoštolát modlitby“ šírením pravidelných mesačných úmyslov zjednocuje veriacich v účasti na apoštoláte celej Cirkvi obetovaním osobnej modlitby, práce, radosti i utrpení každého dňa v spojení s Kristovou eucharistickou obetou.

Modlitba obetovania dňa:

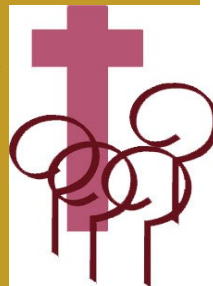
Nebeský Otče, obetujem ti celý svoj deň a svoje modlitby, práce, radosti aj utrpenia v spojení s tvojím Synom Ježišom Kristom, ktorý sa ti stále obetuje vo svätej omši za spásu sveta. Nech ma Duch Svätý vedie

a nech mi dá silu svedčiť o tvojej láske. S Pannou Máriou, Matkou nášho Pána a Matkou Cirkvi, prosím za úmysly Svätého Otca a našich biskupov na tento mesiac:

Evanjelizačný úmysel: Aby bolo dost ľudí, ktorí budú s láskou, úctou a dobrými radami sprevádzať rodiny.

Úmysel našich biskupov: Aby nezamestnaní našli prácu, ktorú potrebujú na dôstojný život a zabezpečenie rodín.

zdroj: www.vaticannews.va

POZVANIE

pre jednotlivcov i pútnické miesta

VSTÚPTE do Asociácie pútnických organizácií a prispajte k rozvoju, obnove a osvete putovania na Slovensku. Získate podporu a spoluprácu organizácií, ktoré pôsobia v oblasti pútnictva, dobrovoľníkov, rozšírite si prístup k informáciám, možnosť prezentácie aktivít napr. na veľtrhoch, internete, FB...

Pútnický list vydáva Asociácia pútnických organizácií
Farský úrad, 913 31 Skalka nad Váhom I/41
ISSN 2644-4526

www.putnickemiesta.sk/asociacia-putnickych-organizacii/archiv-putnickych-listov
Autori textu: Mária Hatalová, Mária Prekopová

NEPREDAJNÉ, VOLNE ŠÍRITELNÉ

Pútnické a exercičné domy v pútnických miestach Slovenska

ZÁPADNÉ SLOVENSKO

Marianka - Pútnický a exercičný dom

celoročne, ubytovanie pre jednotlivcov i skupiny,

info na: www.marianka.org, +421 944 688 978, mail: tesitelia@azet.sk

Šaštín-Stráže - Kláštor pri Bazilike Sedembolestnej Panny Márie

celoročne, praktické ubytovanie pre pútnikov, info na: www.bazilika.sk

informačné centrum: +421 34 6542 111, 0903 160 904, mail: pute@bazilika.sk

Trstín (Hájiček) - Dom Pútnika

celoročne, ubytovanie pre jednotlivcov i skupiny, info: www.spojeneruky.sk, 0903 790 371

STREDNÉ SLOVENSKO

Galamba (pri Filákovke) - pustovňa pre laickú verejnosť

OZ Apeiron, www.galamba.sk, celoročné ústranie, možnosť vojsť do ticha duše

Hronský Beňadik, Kláštor (pútnický a exercičný dom)

celoročne, ubytovanie pre jednotlivcov a skupiny, info na: www.klastorbenadik.nrb.sk,

Infocentrum: +421 910 852 085, mail: info.benadik@nrb.sk

Chrenovec - Brusno, Dom Saletínov (exercičný dom)

celoročne, programy pre jednotlivcov aj skupiny, info na: saletini.webnode.sk

+421 46 5471 293, 0917 137 333, mail: misionarisaletini@gmail.com

Nitra - Kalvária, Exercičný dom - Centrum Spirituality

celoročne, duchovné programy, skôr pre osoby prihlásené na duchovné cvičenia
možnosť organizovať si spoločné skupinové duch.programy, info na: www.verbisti.sk

Rajecká Lesná, Pútnický dom

celoročne, jednoduché ubytovanie pre jednotlivcov a menšie skupiny, rodiny

info na fare: www.rajeckalesna.org, +421 41 5488 134

Skalka pri Trenčíne, Pútnický dom

celoročne, ubytovanie jednotlivcov i skupín, info na: www.putnickemiestoskalka.sk

Trlenská dolina - Vlkolínec, chata otcov Jezuitov

ubytovanie pre vopred objednané skupiny, rodiny, nie pre jednotlivcov,

potrebné rezervácie prostredníctvom otcov Jezuitov, býva veľmi obsadené,
info na: www.jezuiti.sk - kláštor Ružomberok - P. Jan Adamík + 420 732 561 044

VÝCHODNÉ SLOVENSKO

Gabolto - celoročne, jednoduché ubytovanie pre cca 10 osôb

info na fare: +421 54 4794 133, mail: gabolto@rimkat.sk

Levoča - Pútnický a exercičný dom, len pre osoby prihlásené na duchovné cvičenia!

info na: www.rck.levoca.sk, +421 53 4512 826, mail: marianskahora@levoca.sk

Ľutina - celoročne, jednoduché ubytovanie pre cca 15 osôb

info na fare: 0910 152 400, mail: bazilikalutina@gmail.com

Smižany - Centrum Božieho Milosrdenstva (exercičný dom)

skôr pre osoby prihlásené na duchovné cvičenia

info na: www.cbmpallotini.sk, +421 918 950 124, mail: cbm.pallotini@gmail.com